

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, J. Tumo-Vaižganto g. 4-1, LT-01108 Vilnius, tel. (8 5) 210 7161, faks. (8 5) 210 7160, el. p. info@ekgt.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614

Lietuvos Respublikos Seimo Kultūros komitetui

2020-05-19 Nr. S-75

DĖL KULTŪROS POLITIKOS PAGRINDŲ ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIII-4463

Seimo Kultūros komitetas 2020 m. gegužės 20 d. posėdyje nuotoliniu būdu planuoja svarstyti Lietuvos Respublikos kultūros politikos pagrindų įstatymo projektą Nr. XIII-4463 (toliau – KPPĮ projektas). Etninės kultūros globos taryba (toliau – EKG) jau yra pateikusi Kultūros komitetui raštą 2019-09-16 Nr. S-190 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros pagrindų įstatymo projekto“, kuriame pateikė pastabas dėl KPPĮ projekto trūkumų ir pasiūlė iš esmės jį tobulinti, taip pat rekomendavo vadovautis Estijos pagrindinių kultūros politikos principų pavyzdžiu (žr. pridedamą EKG raštą).

Visų pirma norime pabrėžti, kad KPPĮ projekte sąvoka *etninė kultūra* panaudota tik du kartus – abiem atvejais tik paminint Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo pavadinimą. Dar panaudota sąvoka *etninės tradicijos* – KPPĮ projekto 3 straipsnyje tarp kitų kultūros politikos principų įvardijant tautinio tapatumo principą. Tačiau tokių menkų užuominų nepakanka siekiant etninės kultūros valstybinės globos integravimo į bendrąją kultūros politiką Lietuvoje.

Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija (toliau – KM) 2019 m. spalio 31 d. pateikė Vyriausybei KPPĮ projektą Nr. 19-8659(2) (iš esmės sutampantį su Seime registruotu projektu Nr. XIII-4463) ir su juo susijusią „Derinimo pažymą dėl Lietuvos Respublikos kultūros politikos pagrindų įstatymo projekto“ (žr. priede), kurioje nurodė argumentaciją, kodėl buvo atmestos beveik visos įvairių institucijų pastabos dėl KPPĮ projekto trūkumų. Šioje Derinimo pažymoje nurodyta argumentacija ir dėl EKG pastabų, pateiktų raštuose 2019-08-19 Nr. S-181 ir 2019-09-16 Nr. S-189. Tačiau dauguma argumentų dėl EKG pastabų atmetimo kelia abejonių dėl jų pagrįstumo:

- Į EKG priekaištą dėl etninės kultūros eliminavimo KPPĮ projekte atsakyta, kad rengiamas naujas įstatymas „nedubliuoja etninės reguliavimo, kuris yra specialių įstatymų dalykas“. Su tokiu argumentu sunku sutikti, nes KPPĮ turėtų nustatyti etninės kultūros integravimo į bendrąją kultūros politiką reglamentavimą, bet ne atskirą šios srities reglamentavimą (tam skirtas Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymas). Tuo labiau, kad būtent tokia nuostata dėl integravimo deklaruojama KPPĮ projekto Aiškinamajame rašte teigiant, kad šiuo naujuoju įstatymu siekiama aprėpti visą kultūros lauką, todėl „Įstatymo projekte teisiniai santykiai, kurie jau yra reglamentuoti galiojančiais teisės aktais, yra suvienodinami, susistemunami bei analogiškiems teisiniams santykiams nustatomi vienodi reikalavimai ar kriterijai“.

- EKG siūlymas KPPĮ papildyti atskiru straipsniu „Lietuvos valstybės tapatumo, etninių tradicijų tęstinumo ir bendruomenių dalyvavimo kultūroje užtikrinimas“ atmetas teigiant, kad KPPĮ įtvirtina *tautinio tapatumo principą* ir to pakanka. Tačiau vien šio principo deklaravimo neužtenka, kadangi visame KPPĮ projekte nėra numatyta tikslų, uždavinių ir priemonių, kaip tą principą galima būtų įgyvendinti.

- Taip pat iš esmės neatsižvelgta į EKG siūlymą KPPĮ papildyti straipsniu „Seimui atskaitingų institucijų kompetencija kultūros politikos srityje“ pažymint, kad buvo patikslintas KPPĮ projekto 4 straipsnio 7 punktą, nustatant, kad „Seimas steigia Seimui atskaitingas

valstybės institucijas, padedančias spręsti klausimus kultūros politikos srityje“, o papildomai išskirti šias institucijas netikslinga, nes jos labiau susijusios su Seimo, bet ne su Vyriausybės kompetencija kultūros politikos srityje. Su šiais argumentais sunku sutikti, kadangi šių institucijų vien steigimą paminėti nepakanka, visiškai neužsimenant apie jų kompetenciją, nes nė viename teisės akte nėra aiškiai įvardyta, koks bendras vaidmuo tenka kultūros srities Seimui atskaitingoms ekspertinėms institucijoms formuojant kultūros politiką.

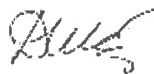
- Ypač stebina, kad buvo atmestas EKGTS siūlymas aiškiai įvardyti sąvoką *kultūros sritys* pateikiant šią argumentaciją: „Atskirų kultūros politikos sričių įvardinimas būtų ydingas, neatitiktų laisvos kūrybos ir saviraiškos laisvės principo, sudarytų nelygias sąlygas pretenduoti į kultūros finansavimą. Tai sąlygotų atskirų kultūros sričių prioritizavimą“. Tokia argumentacija neadekvati, kadangi terminas *kultūros sritys* nuolat pasikartoja įvairiuose KPPĮ projekto straipsniuose, o 11 straipsnio 2 dalyje nustatoma: „Valstybė pagal valstybės biudžeto galimybes užtikrina pagrindinių kultūros sričių <...> finansavimą iš valstybės biudžeto lėšų“. Be to, atsisakymas aiškiai įvardyti atskiras kultūros sritis visiškai prasilenkia su kitų valstybių (pvz., Estijos, Latvijos, Danijos, Suomijos ir kt.) kultūros politikos principais, kurie grindžiami atskirų kultūros sričių specifikos pripažinimu ir siekiu remtis tų sričių specialistų kompetencija.

- Atsakant į EKGTS pastabą, kad KPPĮ labai trūksta aiškaus kultūros politikos prioritetų nustatymo, KM pateikė šį argumentą: „Prioritetų nustatymas strateginio planavimo dokumentų srityje. Prioritetai įtvirtinti Lietuvos kultūros politikos strategijoje, patvirtintoje Vyriausybės 2019 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. 665.“. Tačiau turime pastebėti, kad nurodomoje Lietuvos kultūros politikos strategijoje nerasime įvardyto aiškaus kultūros politikos prioritetų sąrašo, nors joje ne kartą paminėtas poreikis, kad valstybė tokius prioritetus nustatytų.

Prašome Seimo Kultūros komitetą įsigilinti į EKGTS pateiktas pastabas dėl KPPĮ projekto Nr. XIII-4463 trūkumų ir pritarti mūsų siūlymui šį projektą iš esmės tobulinti, atsižvelgiant į EKGTS siūlymus.

PRIDEDAMA:

1. EKGTS 2019 m. rugsėjo 16 d. raštas Nr. S-190 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros pagrindų įstatymo projekto“, 22 lapai;
2. Kultūros ministerijos pateikta Derinimo pažyma dėl Lietuvos Respublikos kultūros politikos pagrindų įstatymo projekto, 26 lapai.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė